

અસ્વીકરણ:સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

તારિક ઈસ્લામ

વિરુદ્ધ

અલીગઢ મુસ્લિમ યુનિવર્સિટી અને અન્ય

૯ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૧

[એસ. રાજેન્દ્રબાબુ અને દોરાઈસ્વામીરાજુ, ન્યાયમૂર્તિ]

સેવા કાયદો:

લેક્ચરર-નિમણૂક-આવશ્યક લાયકાત-ભારતીય યુનિવર્સિટીમાંથી માસ્ટર ડિગ્રી સ્તરે ઓછામાં ઓછા ૫૫ ટકા ગુણ અથવા સમકક્ષ ગ્રેડ અથવા અગાઉની યુનિવર્સિટીમાંથી સમકક્ષ ગ્રેડ-બી. એ. ધરાવતા ઉમેદવાર. (ઓનર્સ) વિદેશી યુનિવર્સિટીમાંથી ડિગ્રી-પી. એચ. ડી. તરફ દોરી જતા M.Phil માં પ્રવેશ. અભ્યાસક્રમ-ક્ષેત્ર, બી. એ. (ઓનર્સ) માસ્ટર ડિગ્રીની સમકક્ષ વિદેશી યુનિવર્સિટીની ડિગ્રી અને પોસ્ટ લેક્ચરર કોન્-એક્ટ-એજ્યુકેશન માટે આવા ઉમેદવારની પસંદગી.

પ્રતિવાદી-યુનિવર્સિટીએ વ્યાખ્યાતા પદ પર નિમણૂક માટે અરજીઓ મંગાવતી જાહેરાત બહાર પાડી. આ પદ માટે ભારતીય યુનિવર્સિટીમાંથી માસ્ટર ડિગ્રી સ્તર પર ઓછામાં ઓછા ૫૫ ટકા ગુણ અથવા સમકક્ષ ગ્રેડ અથવા વિદેશી યુનિવર્સિટીમાંથી સમકક્ષ ડિગ્રી હોવી જરૂરી હતી. પસંદગી સમિતિએ અપીલકર્તા અને પ્રતિવાદી નંબર ૭ની પસંદગી કરી હતી પરંતુ એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે જો અપીલકર્તાની નિમણૂક કાર્યકારી પરિષદ દ્વારા મંજૂર કરવામાં નહીં આવે તો પ્રતિવાદી નંબર ૭ની નિમણૂક કરવામાં આવશે. વાઈસ ચાન્સેલરે પ્રતિવાદી નંબર ૭ની નિમણૂકને મંજૂરી આપી હતી. અપીલકર્તાએ હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી જેમાં જણાવ્યું હતું કે તેની પાસે જરૂરી લાયકાત છે, તેણે બી. એ. મેળવ્યું છે. (ઓનર્સ.) વિદેશી યુનિવર્સિટીમાંથી ડિગ્રી અને M.Phil. અને પીએચ. ડી. પ્રતિવાદી-યુનિવર્સિટીમાંથી ડિગ્રી.M.Phil માં પ્રવેશ સમયે પણ. પીએચડી તરફ દોરી શૈક્ષણિક પરિષદે અપીલકર્તાના પ્રવેશને મંજૂરી આપી હતી જેને સમકક્ષ સમિતિની ભલામણોના આધારે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. જોકે, ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે બી. એ. (ઓનર્સ) ડિગ્રી જે અપીલકર્તા પાસે હતી તે માસ્ટર ડિગ્રીની સમકક્ષ નહોતી અને તેણે અરજીને ફગાવી દીધી હતી. એટલે વર્તમાન અપીલ.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠેરવ્યું: ૧. બી. એ. ધરાવતા અપીલકર્તાની પસંદગી વિદેશી યુનિવર્સિટીમાંથી (ઓનર્સ) ડિગ્રી, વ્યાખ્યાતા પદ માટે બી. એ. થી યોગ્ય છે. વિદેશી યુનિવર્સિટીમાંથી (ઓનર્સ) ડિગ્રી ભારતીય યુનિવર્સિટીમાંથી માસ્ટર ડિગ્રીની સમકક્ષ છે. અને બી. એ. ના આધારે. (ઓનર્સ) ડિગ્રી, અપીલકર્તાને શૈક્ષણિક પરિષદની મંજૂરી પર ભારતીય યુનિવર્સિટીમાંથી પીએચડી

અભ્યાસક્રમ તરફ દોરી જતા એમ. ફિલમાં પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો.અપીલકર્તાની લાયકાત માસ્ટર ડિગ્રીની સમકક્ષ ન હોય તો, તેને એમ. ફિલ. માં દાખલ કરી શકાયો ન હોત જે પીએચડી અભ્યાસક્રમ તરફ દોરી જાય.જો કે, M.Phil માં પ્રવેશના હેતુ માટે સમકક્ષતાની આવી સ્વીકૃતિ પીએચડી તરફ દોરી જાય છે અને અન્ય હેતુઓ માટે નહીં તે વિસંગત પરિણામો તરફ દોરી જશે. વ્યક્તિને અભ્યાસક્રમમાંથી પસાર થવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તે પહેલાં લાયકાતની સમાનતા નક્કી કરવી પડે છે.[૬૯૪-એફ-એચ; ૬૯૫-સી]

મૈસૂર યુનિવર્સિટી અને અન્ય વિરુદ્ધ સી. ડી. ગોવિંદા રાવ અને અન્ય, [૧૯૬૪) ૪ એસસીઆર ૫૭૫ અને રાજેન્દ્ર પ્રસાદ માથુર વિરુદ્ધ કર્ણાટક યુનિવર્સિટી અને અન્ય, [૧૯૮૬) સપ.SCC ૭૪૦, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૨. ભારતીય યુનિવર્સિટીઓના સંગઠન દ્વારા પ્રકાશિત "વિદેશી ડિગ્રીની સમાનતા"પરના પુસ્તક પર માત્ર આધાર રાખવો અને બી. એ. નો અર્થઘટન મૂકવું હાઈકોર્ટ માટે યોગ્ય ન હતું. (ઓનર્સ) ડિગ્રી જે અપીલકર્તા પાસે હોય તે ભારતીય યુનિવર્સિટીની માસ્ટર ડિગ્રીની સમકક્ષ હોય છે કારણ કે પુસ્તક સિવાય પ્રકાશનની સામગ્રીને બંધનકર્તા બળ અથવા સત્તાની કોઈ સત્તાવાર પવિત્રતા સાથે જોડી શકાતી નથી.[૬૯૪-ડી-ઈ]

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:૨૦૦૧ની સિવિલ અપીલ નંબર ૭૦૭૬.

૧૯૯૯ ના સી. ડબલ્યુ. પી. નંબર ૧૯૦૨૪ માં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના ૨૦.૪.૨૦૦૦ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

પી. પી. રાવ, બી. ડી. આગાવાલ, પ્રશાંત ભૂષણ, સંજીવ કપૂર, સુશ્રી મંજુલા ગુપ્તા, ચંદ્ર શેખર, યોગેશ અને એસ. કે. વર્મા ઉપસ્થિત પેટ્ટીઓ માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો જસ્ટિસ રાજેન્દ્ર બાબુએ આપ્યો હતો.

રજા આપવામાં આવી છે.

પ્રતિવાદી નંબર ૧એ ૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૯૭ના રોજ ફિલોસોફીમાં લેક્ચરરના પદ પર નિમણૂક માટે અરજીઓ આમંત્રિત કરતી એડવે ૧ટીઝમેન્ટ બહાર પાડી હતી. અન્ય લાયકાતો ઉપરાંત, ઉપરોક્ત જાહેરાતમાં આવી નિમણૂક માટે પૂરી પાડવામાં આવેલી આવશ્યક લાયકાતોમાંની એક છે "ઓછામાં ઓછા ૫૫ ટકા ગુણ સાથે સારો શૈક્ષણિક રેકૉર્ડ અથવા ભારતીય યુનિવર્સિટીમાંથી સંબંધિત વિષયમાં માસ્ટર ડિગ્રી સ્તરે સમકક્ષ ગ્રેડ અથવા વિદેશી યુનિવર્સિટીમાંથી સમકક્ષ ડિગ્રી". ૫૫ ટકાથી વધુ ગુણ મેળવીને કાઉન્સિલ ઓફ નેશનલ એકેડેમિક એવોર્ડ્સ, નોર્થ લંડનમાંથી બી. એ. (ઓનર્સ) ની ડિગ્રી મેળવનાર અને ફિલોસોફીમાં લેક્ચરર તરીકે લગભગ ૧૦ થી ૧૧ વર્ષ સુધી કામચલાઉ ખાલી જગ્યાઓમાં પ્રથમ પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટી સાથે કામ કરનાર અપીલકર્તાએ ઉપરોક્ત જાહેરાતના જવાબમાં લેક્ચરર પદ પર નિમણૂક માટે તેમની ઉમેદવારી રજૂ કરી હતી. પસંદગી સમિતિ ત્રીજી ખાલી જગ્યા માટે અપીલકર્તા અને પ્રતિવાદી નંબર ૭ ની પસંદગી કરે છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જો એવું માનવામાં આવે કે અપીલકર્તા પાસે માસ્ટર ડિગ્રી નથી અને તેની નિમણૂક કાર્યકારી પરિષદ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી નથી, તો ડૉ. મોહમ્મદ હયાત આમિર, પ્રતિવાદી

નંબર ૭ ની નિમણૂક કરવામાં આવે.ત્યારબાદ ઉપકુલપતિએ પ્રતિવાદી નંબર ૭ની નિમણૂકને મંજૂરી આપી હતી.અપીલકર્તાએ એક રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી જેમાં જણાવ્યું હતું કે તેમની પાસે નિમણૂક માટે જરૂરી લાયકાતો છે જેમણે રાષ્ટ્રીય શૈક્ષણિક પુરસ્કારોની પરિષદમાંથી બી. એ. (ઓનર્સ) ની ડિગ્રી મેળવી છે અને M.Phil પાસ કરી છે.૧૯૮૬ માં અને ૧૯૯૧ માં ફિલોસોફીમાં ડોક્ટરેટની ડિગ્રી મેળવી હતી.તે સમયે જ્યારે તેમનો પ્રવેશ M.Phil માં વિચારણા માટે આવ્યો હતો. પીએચ. ડી. તરફ દોરી જતા, સમકક્ષતા માટેની સ્થાયી સમિતિ દ્વારા બ્રિટિશ કાઉન્સિલને સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો અને કલા ફેકલ્ટીએ તેમનો પ્રવેશ સ્વીકાર્યો હતો. ડીન, કલા ફેકલ્ટી, હકીકતમાં, જાણ કરી હતી કે આ મુદ્દો શૈક્ષણિક રીતે ઉકેલાઈ ગયો હતો. શૈક્ષણિક પરિષદે M.Phil માં અપીલકર્તાના પ્રવેશને મંજૂરી આપી.પીએચડી તરફ દોરી જાય છે. ત્યારબાદ, ૬.૧૧.૧૯૮૪ પર, તેમણે M.Phil માં પ્રવેશ મેળવ્યો.તેને રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેણે રજૂઆત કરી હતી અને તેની રજૂઆતને ૬.૪.૧૯૮૫ પર મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. પછી ૧૩.૪.૧૯૮૫ પર, પરીક્ષાઓ અને પ્રવેશ નિયંત્રકે પીએચ. ડી. અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશના હેતુ માટે સમાનતા જાહેર કરતો આદેશ જારી કર્યો અને ત્યારબાદ અપીલકર્તાનો પ્રવેશ રદ કરવાનો આદેશ રદ કરવામાં આવ્યો. એકેડેમિક કાઉન્સિલે ૨૭.૭.૧૯૮૫ પર પસાર કરાયેલા ઠરાવ દ્વારા સમકક્ષ સમિતિની ભલામણના આધારે વાઈસ ચાન્સેલરના નિર્ણયને બહાલી આપી હતી. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, અપીલકર્તાએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે તેમની પાસે લેક્ચરર તરીકે નિમણૂક માટે જરૂરી લાયકાત છે.

ઉચ્ચ અદાલતે ભારતીય યુનિવર્સિટીઓના સંગઠન દ્વારા પ્રકાશિત 'વિદેશી ડિગ્રીની સમાનતા'પરના પુસ્તક પર આધાર રાખ્યો હતો કે અપીલકર્તા પાસેની બી. એ. (ઓનર્સ)

ડિગ્રી માસ્ટર ડિગ્રીની સમકક્ષ નથી અને તેથી અપીલકર્તા પાસે લેક્ચરર તરીકે નિમણૂક માટે આવશ્યક લાયકાતનો અભાવ છે. તેના આધારે હાઈકોર્ટે રિટ પિટિશન ફગાવી દીધી હતી. આથી આ અપીલ કરવામાં આવી છે.

આ અદાલત સમક્ષ કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન, યુનિવર્સિટીને નોટિસ જારી કરવામાં આવ્યા પછી, એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે ૩૧.૭.૨૦૦૦ પર ઠરાવ પસાર કરીને વાઈસ ચાન્સેલરને આ બાબત પર ફરીથી વિચાર કરવા કહ્યું હતું. આ વિકાસને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતે આ બાબતનો નિકાલ કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો અને અવલોકન કર્યું હતું કે ઉપકુલપતિ માટે યોગ્ય માર્ગ એ છે કે ઉચ્ચ અદાલતના નિર્ણયથી પ્રભાવિત થયા વિના આ મામલાની નવેસરથી તપાસ કરવી. જો કે, બાદમાં પ્રતિવાદી નંબર ૭ એ એક અરજી દાખલ કરી હતી જેમાં જણાવ્યું હતું કે તેમને આ મામલે નોટિસ આપવામાં આવી નથી, તેમ છતાં તેઓ એક પક્ષ તરીકે અગ્રણી રહ્યા હતા. આ અદાલતે, ૨૩.૪.૨૦૦૧ ના આદેશ દ્વારા, તેથી, ૨૭.૮.૨૦૦૦ પર કરવામાં આવેલા આદેશને પાછો બોલાવ્યો અને આ બાબતની સંપૂર્ણ સુનાવણી કરી.

ઉપકુલપતિએ નીચે મુજબ વિગતવાર નોંધ કર્યા પછી પોતાનો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો હતો:

એ. ઈસ્લામની ડિગ્રીની સમકક્ષતા અંગે ૨૭ જુલાઈ, ૧૯૮૫નો એકેડેમિક કાઉન્સિલનો નિર્ણય જુલાઈ ૧૯૮૫થી ૭-૮ માર્ચ, ૧૯૯૯ સુધીના સમગ્ર સમયગાળા માટે માન્ય રહ્યો હતો અને યુનિવર્સિટી દ્વારા તેને આ રીતે ગણવામાં આવ્યો હતો, જેણે ડૉ. તારિક ઈસ્લામને ટૂંકા ગાળાની ખાલી જગ્યાઓમાં વ્યાખ્યાતા તરીકે નિયુક્ત કર્યા હતા.

I. ૦૩.૧૧.૮૭-૧૪.૦૮.૯૦

II. ૧૦.૦૧.૯૧ - ૦૯.૦૨.૯૧

III. ૦૩.૦૮.૯૧ - ૦૮.૦૩.૯૯

તેથી, તે સુરક્ષિત રીતે ધારી શકાય છે કે માન્યતાના પ્રશ્નને ફક્ત ૦૬.૦૩.૯૯ ની સામાન્ય પસંદગી સમિતિના સંદર્ભમાં જ એવા કારણોસર પુનર્જીવિત કરવામાં આવ્યો હતો જે રેકૉર્ડ પર જણાવાયા નથી પરંતુ જે વિવિધ ક્વાર્ટરમાં સંકેત આપવામાં આવ્યા છે અથવા આરોપ મૂકવામાં આવ્યા છે.

બી. ડૉ. ઇસ્લામને સામાન્ય પસંદગી સમિતિ સમક્ષ હાજર થવા આમંત્રણ આપીને યુનિવર્સિટી વહીવટીતંત્ર ઇન્ટરવ્યૂના હેતુઓ માટે તેમના શૈક્ષણિક પ્રમાણપત્રોની માન્યતાને સ્વીકારી રહ્યું હતું. આને સામાન્ય પસંદગી સમિતિ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું જેણે ઉમેદવારનો ઇન્ટરવ્યૂ લેવાની મંજૂરી આપી હતી અને તેને પસંદગી માટે યોગ્ય પણ ગણાવ્યો હતો (સારી રીતે સ્થાપિત પ્રથા દ્વારા પસંદગી સમિતિનું કામ ઉમેદવારોની પસંદગી કરવાનું છે, અથવા પસંદગી કરવાનું નથી; પસંદગી પરની શરતો અસ્વીકાર્ય છે અને સક્ષમ અધિકારીઓ દ્વારા તેને નકારી કાઢવામાં આવી છે)

સી. જ્યારે એ વાત સાચી છે કે ડૉ. ઇસ્લામનું નામ અન્ય ઉમેદવારના નામ સાથે જોડવામાં આવ્યું હતું જેની ભલામણ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે જે ક્રમમાં બંને નામોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો તે સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે તેમની સંબંધિત યોગ્યતા અંગે સામાન્ય પસંદગી સમિતિનો ચુકાદો.

ડી. કોઈ પણ બાબતમાં તેના અગાઉના નિર્ણયની સમીક્ષા કરવાનો યુનિવર્સિટી વહીવટીતંત્રનો અધિકાર નિર્વિવાદ છે પરંતુ તે સ્થાપિત નિયમ (ન્યાયિક ચુકાદાઓ દ્વારા સમર્થિત) ને આધિન છે કે જ્યારે કાયદામાં સમય નિર્ધારિત ન હોય ત્યારે વાજબી સમયની અંદર આવી સમીક્ષા વાજબી રીતે થવી જોઈએ. વધુમાં, માનવીય દ્રષ્ટિએ આવી સમીક્ષાની અસરોને અવગણી ન શકાય. આ બંને બાબતોમાં ૦૮.૦૩.૯૯ પર લેવામાં આવેલો નિર્ણય વાજબીતાની અપેક્ષાઓ કરતાં ઓછો છે કારણ કે યુનિવર્સિટી વહીવટીતંત્ર આ નિર્ણયની માનવતાવાદી અસરોથી વાકેફ હતું.

ઈ. નિર્ણય લેવાની અને તેને સૂચિત કરવાની રીત સંબંધિત આનુષંગિક સંજોગો, આંતરિક અને વ્યક્તિલક્ષી વિચારણાઓની હાજરીનો સંકેત આપે છે, જે કાયદાકીય પ્રક્રિયાના ઉદ્દેશ્ય અને તટસ્થતા પર પ્રશ્નાર્થ ઊભો કરે છે.

આ પરિબલોને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉપકુલપતિએ ૨૯ નવેમ્બર, ૨૦૦૦ના રોજ નીચે મુજબ આદેશ આપ્યો હતો:

"જુલાઈ, ૧૯૮૫ના રોજ લેવામાં આવેલા નિર્ણયને પાછલી અસરથી રદ કરવામાં આવે તે વાજબી લાગતું નથી, ખાસ કરીને જ્યારે ડૉ. તારિક ઈસ્લામ અને યુનિવર્સિટી બંને તે નિર્ણય સાથે ઊભા છે. આ નિર્ણયને બદલવાથી તેને ભરપાઈ ન થઈ શકે તેવું નુકસાન થશે. આ ચોક્કસ પરિસ્થિતિમાં, તેથી, મને એવું લાગે છે કે ન્યાયનો ઉદ્દેશ ત્યારે જ પૂરો થશે જ્યારે બંનેને M.Phil આપવામાં આવશે. અને ડૉ. તારિક ઈસ્લામ પરની પીએચ. ડી. ડિગ્રીઓને

તમામ હેતુઓ માટે માન્ય ગણવામાં આવે અને તેમની તરફેણમાં ૮.૩.૧૯૯૯ ની સામાન્ય પસંદગી સમિતિની ભલામણો સ્વીકારવામાં આવે છે.

આ તમામ પરિબલોને ધ્યાનમાં રાખીને, કાર્યકારી પરિષદ વતી અને ઓફિસ મેમો No.D-૩૭૬ (A)/WS/Gen-૨ ની સામગ્રી હોવા છતાં, નીચે સહી કરનાર.એલ/રેગ. તારીખ ૮.૩.૧૯૯૯, એ ડૉ. તારિક ઇસ્લામના સંદર્ભમાં સામાન્ય પસંદગી સમિતિની ભલામણો સ્વીકારી છે અને ૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૦ થી ફિલોસોફી વિભાગમાં કામચલાઉ લેક્ચરર તરીકે તેમની નિમણૂકને મંજૂરી આપી છે.

દરમિયાન, પ્રતિવાદી નંબર ૭ ની લેક્ચરર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, જેનું નામ પસંદગી સમિતિ દ્વારા અપીલકર્તાના વિકલ્પ તરીકે સૂચવવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ તેમને આગામી આદેશો સુધી મહિલા કોલેજમાં કામચલાઉ લેક્ચરર તરીકે ચાલુ રાખવામાં આવ્યા છે.

મૈસૂર યુનિવર્સિટી અને અન્ય વિરુદ્ધ C.D.Govinda રાવ અને અન્ય, (૧૯૬૪) ૪ SCR ૫૭૫ માં, ઉચ્ચ અદાલતે એક અન્નયા ગૌડાની નિમણૂકને આ આધાર પર રદ કરી હતી કે તે "ભારતીય યુનિવર્સિટીની પ્રથમ અથવા ઉચ્ચ દ્વિતીય વર્ગની માસ્ટર ડિગ્રી હોવી જોઈએ"તેવી લાયકાતને સંતોષતો ન હતો. આ અદાલતે જણાવ્યું હતું કે સામાન્ય રીતે, અદાલતો માટે તે સમજદારીભર્યું અને સલામત છે કે તેઓ શૈક્ષણિક બાબતોનો નિર્ણય નિષ્ણાતો પર છોડી દે જેઓ સામાન્ય રીતે અદાલતો કરતાં તેઓ જે સમસ્યાઓનો સામનો કરે છે તેનાથી વધુ પરિચિત હોય. અદાલતો દ્વારા હસ્તક્ષેપનું ક્ષેત્ર એ સુધી મર્યાદિત રહેશે કે શું શૈક્ષણિક સંસ્થા દ્વારા કરવામાં આવેલી નિમણૂક કોઈ વૈધાનિક અથવા બંધનકર્તા નિયમનું

ઉદ્ધન કરે છે કે કેમ અને આમ કરતી વખતે, અદાલતે નિષ્ણાતો દ્વારા વ્યક્ત કરેલા અભિપ્રાયને યોગ્ય માન આપવું જોઈએ અને જેમની ભલામણો પર શૈક્ષણિક સંસ્થાએ કાર્યવાહી કરી હતી અને આવા નિષ્ણાત સંસ્થાને અર્ધ-ન્યાયિક ટ્રિબ્યુનલ તરીકે ન ગણવી જોઈએ, નિર્ણય માટે તેને મોકલવામાં આવેલા વિવાદોનો નિર્ણય કરવો જોઈએ. લાયકાતની સમાનતા સંપૂર્ણપણે શૈક્ષણિક બાબત સાથે સંબંધિત છે અને અદાલતો સ્વાભાવિક રીતે ચોક્કસ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરવામાં અચકાય છે, ખાસ કરીને જ્યારે એવું લાગે છે કે નિષ્ણાતો સંતુષ્ટ હતા કે સમાનતા તેના દ્વારા પહેલેથી જ ધ્યાનમાં લેવામાં આવી છે અને જાહેર કરવામાં આવી છે. આ અદાલત દ્વારા લાયકાતની સમાનતાના પ્રશ્ન પરના ઘણા નિર્ણયોમાં આ દ્રષ્ટિકોણનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં રાજેન્દ્ર પ્રસાદ માથુર વિરુદ્ધ કામટક યુનિવર્સિટી અને અન્ય, [૧૯૮૬] સપ.સેક ૭૪૦.

વર્તમાન કેસમાં, ઉચ્ચ અદાલતે માત્ર ભારતીય યુનિવર્સિટીઓના સંગઠન દ્વારા 'વિદેશી ડિગ્રીની સમકક્ષતા' તરીકે પ્રકાશિત પુસ્તક પર આધાર રાખ્યો છે અને તેનું અર્થઘટન મૂક્યું છે કે અપીલકર્તા પાસેની બી. એ. (ઓનર્સ) ડિગ્રી અલીગઢ યુનિવર્સિટીની માસ્ટર ડિગ્રીની સમકક્ષ નથી અને તેથી, અપીલકર્તા પાસે લેક્ચરર તરીકે નિમણૂક માટે આવશ્યક લાયકાતનો અભાવ છે. પુસ્તક સિવાય પ્રકાશનની સામગ્રીને બંધનકર્તા બળ અથવા સત્તાની કોઈ સત્તાવાર પવિત્રતા સાથે જોડી શકાતી નથી. આ કેસમાં ઉદ્ભવતા સ્પષ્ટ તથ્યોની હાઈકોર્ટ દ્વારા નોંધ લેવામાં આવી નથી. અપીલકર્તાએ પહેલેથી જ M.Phil મેળવી લીધું હતું. અને પીએચ. ડી. પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીમાંથી ડિગ્રી.M.Phil માં તેમના પ્રવેશ સમયે. દર્શનશાસ્ત્ર વિભાગમાં પીએચ. ડી. અભ્યાસક્રમ તરફ દોરી જતા, લાયકાતમાં સમાનતાના પ્રશ્નની વિગતવાર તપાસ કરવામાં આવી હતી અને શૈક્ષણિક પરિષદે M.Phil માં તેમના પ્રવેશને

મંજૂરી આપી હતી. અથવા પીએચ. ડી. અભ્યાસક્રમ.જો કાઉન્સિલ ઓફ નેશનલ એકેડેમિક એવોર્ડ્સમાંથી તેમની બી. એ. (ઓનર્સ) ડિગ્રીની લાયકાત માસ્ટર ડિગ્રીની સમકક્ષ ન હોય, તો તેમને M.Phil માં દાખલ કરી શકાયા ન હોત. પીએચડી તરફ દોરી જાય છે. અભ્યાસક્રમ.પરંતુ એવું કહેવું કે આવી સમાનતાની આવી સ્વીકૃતિ માત્ર M.Phil માં પ્રવેશના હેતુ માટે છે. અન્ય હેતુઓ માટે નહીં પણ પીએચ. ડી. અભ્યાસક્રમ તરફ દોરી જવાથી વિસંગત પરિણામો તરફ દોરી જશે. વ્યક્તિને અભ્યાસક્રમમાંથી પસાર થવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તે પહેલાં લાયકાતની સમાનતા નક્કી કરવી પડે છે.જ્યારે આવા પ્રવેશના પરિણામે અપીલકર્તાએ M.Phil/Ph.D જેવી ઉચ્ચ લાયકાત પ્રાપ્ત કરી હોય, ત્યારે તે કલ્પના કરવી મુશ્કેલ છે કે તેના દ્વારા અગાઉ મેળવેલી લાયકાતની સમકક્ષતાને યુનિવર્સિટી દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવી ન હતી. શૈક્ષણિક પરિષદ દ્વારા જાહેર કરાયેલી સમકક્ષતાને નાબૂદ કરવા માટે આવી ડિગ્રીઓ પ્રાપ્ત કર્યા પછી અને ઉપકુલપતિએ અપીલકર્તાને ગંભીર અન્યાય કરતી ઘડિયાળને પાછળ રાખી દેવી પડશે. જો તેની લાયકાત માસ્ટર ડિગ્રીની સમકક્ષ ન હોય તેના આધારે તેને પ્રવેશ આપવાનો ઈનકાર કરવામાં આવ્યો હોત, તો તેણે સમકક્ષ લાયકાત મેળવી હોત અથવા બીજે ક્યાંય અભ્યાસ કર્યો હોત. તે તકથી તેમને વંચિત રાખવામાં આવ્યા હોવાથી અને આવા અભ્યાસક્રમોમાં તેમના પ્રવેશને સમકક્ષ સમિતિની ભલામણોના આધારે બહાલી આપવામાં આવી હોવાથી, તે જે રીતે કરવામાં આવી છે તે રીતે તેને રદ કરી શકાતી નથી.

આ સંજોગોમાં, જ્યારે હવે વાઈસ ચાન્સેલર અને એકેડેમિક કાઉન્સિલ પર વધુ સારો મત પ્રવર્તે છે, જેમણે હવે નિર્ણય લીધો છે કે તેમની પાસે જે લાયકાત છે તે પૂરતી છે, ત્યારે અમે

હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા આદેશને રદ કર્યો છે અને અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપીએ છીએ.

જો કે, આપણે નોંધ લેવી જોઈએ કે પ્રતિવાદી નંબર ૭ ની સ્થિતિ કોઈ પણ રીતે ઈર્ષાભાવ જગાડે તેવી નથી કારણ કે તેમની નિમણૂક અપીલકર્તાના વિકલ્પ તરીકે કરવામાં આવી હતી અને તેઓ અત્યાર સુધી આવી નિમણૂકમાં ચાલુ રહ્યા હતા. તે સ્પષ્ટ છે કે આ કેસમાં ઉદ્ભવતા વિશેષ લક્ષણોમાં કારણ કે તેમની નિમણૂક કરવામાં આવી છે અને તેઓ કરવામાં આવેલી પસંદગીને અનુસરીને ચાલુ રાખવાની આશા રાખતા હતા અને અપીલકર્તાની નિમણૂક સાચી ન હોવાનું જણાતાં, જે હવે યુનિવર્સિટી દ્વારા જ ઉલટાવી દેવામાં આવી છે, આ વળાંકમાં યુનિવર્સિટીના ફિલપ-ફિલપ વલણએ તેમને મુશ્કેલીમાં મૂકી દીધા છે.તેથી અમે યુનિવર્સિટીને પ્રતિવાદી નંબર ૭ ને પણ યોગ્ય હોદ્દા પર સમાવવા માટે નિર્દેશ આપીએ છીએ.

અપીલ ઉપર જણાવેલા કારણો માન્ય છે.કોઈ ખર્ચ નહીં.

એન. જે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ:સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment

shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.